

Til Landbruksdirektoratet

Dato: 17/04/2026

HØRINGSNOTAT

Innspill til rullering av Regionale Miljøprogram (RMP)

Vi viser til brev datert 15.1.26 der Landbruksdirektoratet ber Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Norges Bondelag om å komme med innspill til rullering av regionale miljøprogram. Det vises til at direktoratet har startet arbeidet med rullering av den nasjonale instruksen for regionale miljøtilskudd, og at en revidering av den nasjonale instruksen skal sendes på høring i januar 2027. Det vises til at det er høringsprosessen som vil bli den viktigste arenaen for konkrete innspill, men at overordnede betraktninger man ønsker at Landbruksdirektoratet skal ha med seg fra start kan sendes innen 17. april 2026.

Bakgrunn

De regionale miljøprogrammene skal rulleres hvert fjerde år. Nåværende programperiode ble forlenget til 2027 i jordbruksoppgjøret 2024 som resultat av NIBIOs evaluering av ordningen. NIBIO leverte evalueringsrapporten i desember 2025. Ny programperiode for regionale miljøprogram skal gjelde fra søknadsomgangen 2028 fram til 2031.

Landbruksdirektoratet skal revidere den nasjonale instruksen som setter rammene for hvilke tiltak som gir rett til tilskudd og innretningen av disse tiltakene. Den reviderte instruksen skal være et grunnlag for utarbeiding av nye regionale miljøprogram i fylkene. Landbruksdirektoratet har startet arbeidet med rullering av instruksen.

Instruksen sendes etter planen på høring i januar 2027. Det er høringsprosessen som vil bli den viktigste arenaen for konkrete innspill, men NBS kommer med overordnede innspill i denne omgang. Vi synes det er svært positivt å få mulighet til å gi innspill så tidlig i prosessen, men samtidig vil vi påpeke at det er uheldig at fristen er lagt til jordbruksforhandlingsperioden. NBS har langt mindre ressurser enn Bondelaget og kan ikke prioritere annet enn jordbruksforhandlingene på denne tiden av året.

Vi vil allikevel gi noen overordnede innspill i dette notatet. Vi vil komme tilbake med flere innspill i høringsrunden, og dette notatet må leses i lys av at det har vært begrenset kapasitet til å arbeide med innspill i denne omgang.

I direktoratenes rapport «Forslag til endringer av regionale miljøtilskudd» er det beskrevet at ved rullering av Regionalt miljøprogram skal følgende dokumenter og grunnlag oppdateres og eventuelt endres:

- Nasjonalt miljøprogram (NMP)
- De regionale miljøprogrammene, et for hvert embete
- Den nasjonale tiltaksmenyen for regionale miljøtilskudd (RMT) (også kalt instruks)
- De regionale forskriftene for regionale miljøtiltak i jordbruket
- Fordelingsnøkkelens tallgrunnlag oppdateres. Vekting av kriterier kan endres i jordbruksoppgjørene, men det anbefales at det fortrinnsvis gjøres i forbindelse med rullering
- Endringer i digitalt søknads- og saksbehandlingssystem som følge av oppdateringer (i nasjonal instruks, regionale forskrifter og tallgrunnlag (eStil-RMP))

Vi har i vårt innspill lagt vekt på den nasjonale instruksen for RMT, men har også noen innspill til øvrige punkter.

Overordnet innspill til RMP

Norsk Bonde- og Småbrukarlag ser regionale miljøprogram (RMP) som en velfungerende ordning, som bidrar til å utløse bærekraftstiltak på gårdsnivå. NBS stiller seg bak NIBIOs overordnede vurdering fra deres utredning "Evaluering av regionale miljøtilskudd":

"Miljøutfordringene i jordbruket varierer betydelig mellom regioner og vi ser behovet for en ordning som har fleksibilitet til å tilpasses til de forholdene som er mest aktuelle og relevante i det enkelte fylket. Resultatene viser at mye fungerer godt med tilskuddsordningen. Vi ser derfor ikke noe grunnlag for å gjøre større omlegginger av ordningen."

- **Lokal og demokratisk forankring:** Innretninga av den regionale fordelingen av en nasjonal tilskuddspost fungerer etter hensikt, bidrar til regionalt engasjement, kunnskapsbygging og utnytting av kompetanse om lokal kontekst. Programmets regionale karakter sikrer et mangfold av plattformer for utforming av miljøpolitikk for jordbruket, og en variasjon som bidrar til å utvikle nye ordninger, tiltak og tilpasninger etter lokale forhold.
- **Oppslutning om ordningen:** Det er en forholdsvis god oppslutning om regionale miljøtilskudd (RMT), basert på antall søkere, men det er stort potensiale i å få flere til å søke, og flere til å utnytte det fulle potensiale i ordningen. Fokuset hos lokale og regionale forvaltningsinstanser må ligge på å utvikle program tilpasset lokale forhold, skape engasjement om tiltakene og gi god rådgivning og bistand til bøndene for å utnytte systemet på best mulig måte. I dag konkurrerer kontrolleringsbehovet hos forvaltningen med rådgivningsbehovet for bøndene hos lokale landbrukskontorer.
- **Nytt fagsystem:** Utvikling av fagsystemet og søknadsprosessen ser NBS som det viktigste tiltaket for å forbedre RMP-ordningen framover. Vi støtter direktoratenes anbefaling om å utvikle et nytt fagsystem for regionale

miljøtilskudd som også dekker produksjonstilskudd. Det bør også ses i sammenheng med andre fagsystemer og prosesser, samt ulike private løsninger som bønder bruker for å håndtere ulike dokumentasjonskrav, som beskrevet i NIBIO sin evaluering (kap. 9.7). Det nye fagsystemet må integrere bruk av kartløsninger i større omfang enn dagens system. Det er nødvendig at utvikling av et nytt system er godt forankret i jordbruket, og inkluderer en brukergruppe i prosessen. NBS oppfordrer til å følge NIBIOs innspill om å gjøre fagsystemet bondevennlig og tilgjengelig som planleggingsverktøy hele året, ikke bare i søknadsperioden. NIBIO skriver i sin evaluering at «Det gis uttrykk for at miljøtemaene skaper forvirring og er lite intuitive for søkere fordi det er vanskelig å forstå hvilke tiltak som hører til hvilket miljøtema. Det kan være hensiktsmessig å ha en annen kategorisering av tiltak i kommunikasjon overfor søkere enn mot forvaltningen. Man kan se for seg kategorisering etter vekst eller produksjon. Alternativt kan man dele tiltakene i to kategorier; tiltak som fremmer miljøverdier (ta vare på og ivareta natur- og miljøverdier i jordbrukets kulturlandskap) og tiltak som reduserer forurensning (utslippsreduksjon). Denne inndelingen ble blant annet brukt som argumentasjon om fordelingsnøkkel (se bl.a. omtale av evalueringa i JA 2024) og er brukt for inndeling av tiltak innunder SMIL-forskrifta.»

- **Rulleringsperiode:** Vi støtter direktoratenes anbefaling om å øke rulleringsperioden fra fire til fem år. Dette vil bidra positivt for forutsigbarheten til ordningen, særlig med tanke på de tiltakene som krever investeringer i redskap. For å styrke forutsigbarheten bør man også sikre at fylkene gjør endringer innad i RMP-perioden. Det er flere eksempler på at det er blitt gjort vesentlige endringer i veilederen innenfor en periode. Et eksempel på dette er at vilkårene for tilskuddet til bruk av egenprodusert kompost er blitt endret to ganger i løpet av de tre siste årene i Ø/O/Ak/Bu. Først kunne man ta imot husdyrgjødsel fra andre og kompostere til eget bruk, så fjernet man muligheten til å ta imot husdyrgjødsel fra andre, før det året etter ble gjeninnført.
- **Rullering av Nasjonalt Miljøprogram:** I tidslinjen på s. 14 i direktoratenes rapport framgår det at nasjonalt miljøprogram (NMP) skal være klar i august 2026, men det er ikke oppgitt noe om prosess for dette. Kommer forslag til revidert NMP på høring?
- **Analyseverktøy:** Vi støtter direktoratene og NIBIO sin anbefaling om å utvikle bedre verktøy for bruk av tilskuddsdata til rapportering, analyse og prognosering, slik at man blant annet bedre kan synliggjøre konsekvenser av prioriteringer både nasjonalt og i de regionale prosessene.
- **Regionale forskrifter:** Det hadde vært ryddig om alle regionale forskrifter brukte samme paragrafnummer og navn på tiltakene. Er det mulig å la paragrafer som ikke er i bruk stå «tomme»?
- **Økologisk:** I dag er det tiltak som økologiske produsenter ikke kvalifiserer for å motta, begrunnet med at det er tiltak som uansett må gjennomføres for å kunne defineres som økologisk drift. Dette er ikke i tråd med hvordan RMP tilskudd

fungerer på andre områder, hvor krav og reguleringer ikke står til hinder for å motta tilskudd for tiltak. Økologiske produsenter må sidestilles med konvensjonell drift for mottak av tilskudd over RMP.

Innspill som gjelder den nasjonale instruksen:

- **Føringer fra avtalepartene:** Vi foreslår at det innføres et eget kapittel i den nasjonale instruksen med en oversikt over hvilke føringer fra tidligere jordbruksoppgjør som fortsatt er gjeldende. Denne oppdateres etter hvert jordbruksoppgjør. Hvis en legger til nye føringer, bør man prioritere helheten. Negativitetsliste? Problematisere nasjonale føringer
- Det er behov for å videreutvikle **brede tiltak innen kulturlandskap og biologisk mangfold**, som ikke krever kartlegging av arealet. Struktur- og produktivitetsutviklingen i jordbruket har nå gått så langt at man trenger flere avbøtende tiltak for å bl.a. holde gamle innmarksbeiter og små teiger i drift. Se eget avsnitt nedenfor.
- Det er behov for å se på **strukturprofil og øvre grense for tilskudd** i flere av tiltakene, men vi har ikke noen konkrete innspill om dette per nå. Enkelte ordninger forsterker strukturdrivende effekter av andre jordbrukspolitiske tiltak.
- Vi har også kommentarer til enkelte av paragrafene i dagens forskriftsmal. Vi har ikke hatt kapasitet til å se på alle tiltakene i denne omgangen, og vil komme tilbake med flere innspill i høringsrunden.

Brede vs. smale tiltak for biologisk mangfold og kulturlandskap

Det er forståelig at man argumenterer for innstramming, tydeligere målretting, mer spissede krav, osv for en del tiltak. Imidlertid kan slike endringer virke mot sin hensikt, da det blir så krevende å oppfylle vilkårene for tilskuddet at folk lar det være.

Struktur- og produktivitetsutviklingen i jordbruket har nå gått så langt at man trenger flere avbøtende tiltak for å bl.a. holde gamle innmarksbeiter og små teiger i drift. I dag søkes det ikke produksjonstilskudd til 9,4 % av maskinelt høstbart areal og 29 % av innmarksbeitene (PT vs. AR5). Samtidig nydyrkes det jord og ryddes skog til innmarksbeite andre steder.

Årsaker til denne utviklingen er bl.a.:

- Nedgangen i antall aktive gårdsbruk
- Økt størrelse på drøvtyggerbesetningene
- Økt størrelse på maskiner og redskap

Det er helt nødvendig med forsterket virkemiddelinnsett for å holde disse arealene i hevd, og det bør i rulleringen av nasjonal instruks ses spesielt på hvordan RMT kan styrkes og målrettes mot å holde marginale arealer i hevd. Det innebærer både

videreføring av eksisterende tilskudd, og innføring av nye tilskudd. Det er viktig at disse tilskuddene **ikke** krever kartlegging av arealene, da det vil utgjøre en stor barriere for mange bønder. Tilskuddene må være begrunnet i generelle verdier i form av marginale arealer sin betydning for kulturlandskap, biologisk mangfold og beredskap. I det nasjonale klimagassregnskapet beregnes det også betydelige klimagassutslipp ved rydding av skog til beite og oppdyrking. Ikke minst er det avgjørende for legitimiteten til jordbrukspolitikken at disse arealene ikke gror igjen.

Sentrale tilskudd i en slik satsing i RMT vil være:

- **Tilskudd til bratt areal:** Videreføre slik det er i dag.
- **Nytt tilskudd til drift av små teiger:** Bør utmåles per teig, ikke per dekar. Jo mindre teigen er, jo høyere er merkostnaden per dekar. F.eks. én sats for teiger fra 1-5 dekar og én sats for teiger fra 6-10 dekar.
- **Nytt tilskudd til innmarksbeiting:** Vi har ikke sett på hvordan et slikt tilskudd kan utformes. Det kan også være embeter som har funnet gode løsninger innenfor dagens §6 Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark. Det må uansett til langt sterkere økonomisk stimuli enn i dag for at man skal vurdere det som aktuelt å frakte dyr rundt til beiter på gårdsbruk der husdyrholdet er avviklet, framfor å rydde mer beite på egen eiendom. Et slikt tilskudd bør også ses i sammenheng med styrkede rammer for investeringer i virtuelle gjerder gjennom ordningen Tilskudd til tiltak i beiteområder, og man bør vurdere å utvide SMIL-ordningen til å omfatte gjerding generelt, ikke bare knyttet til områder med spesielle verdier.
- **Tilskudd til seterdrift:** Videreføre slik det er i dag, men med økte nasjonale minstesatser i tråd med Landbruksdirektoratets rapport "Forslag til fortsatt satsning på seterdrift"
- **Besøkssetre – egen ordning i alle fylker:** Alle fylker bør ha en egen ordning for besøkssetre i sin RMP-ordning. Rapporten "Evaluerings av regionale miljøtilskudd" foreslår at det bør innføres «Besøksseter» som kategori i alle fylker med en nasjonal minstesats, noe som sammenfaller med vårt eget krav. Besøkssetre kan være setre som ikke har infrastruktur til å levere melk med melkebil, og som derfor foredles all melke selv og tar imot gjester. Disse setrene er viktige møteplasser for kunnskapsformidling og seteropplevelser. De er av spesielt stor betydning for å formidle den immaterielle kulturarven. Fire fylker har innført tilskudd til «Besøksseter». I Trøndelag (95 000 kr), Agder (70 000 kr) og Vestfold og Telemark (70 000 kr) kan besøkssetertilskuddet ikke kombineres med det ordinære setertilskuddet. Det er satt vilkår om at besøkssetrene skal være bebodd i minst fire uker, og at minst to kyr eller ti geiter skal melkes. I Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus (30 000 kr) må foretaket oppfylle vilkårene for det ordinære setertilskuddet og være åpent for turisme i

minst 10 timer per uke i minst fire uker. I dette fylket gis besøkssetertilskuddet i tillegg til det ordinære setertilskuddet

For besøkssetre foreslås det at minstekravet til daglig melkeproduksjon senkes fra 45 til 30 liter, alternativt at melkeproduksjon fra f.eks. 2 melkekyr eller 10 geiter kan tilfredsstille kravet. Dette åpner for at gårder med store buskaper, robotfjøs eller samdrifter kan videreføre seterdrift i besøksform.

I tillegg til geit og ku på seter, tenker vi oss og et eget tilskudd under RMP for kastrater på utmarksbeite.

For dem som allerede mottar setertilskudd og dermed ikke kvalifiserer til besøksseter:

Det foreslås også egne tilleggssatser:

Tillegg for foredling på produksjonssetre: 30 000 kr (krav: loggført foredling av minst 30 liter per dag)

Tillegg for produksjonssetre som tar imot besøk: 30 000 kr

Sommerfjøs bør være med på én eller annen måte, fordi dette er en viktig driftsform i områder uten sætring.

- Eget tilskudd for å **utmarksbeite for ku og geit på melkesetre**: Et utmarksbeitetilskudd rette mot geit og ku i produksjon, pr dyr, med krav om 6 ukers beiting på dagtid i utmark.
- **Tilskudd til drift av beitelag**: Videreføre slik det er i dag. Ikke innføre graderte satser knyttet til verdi av områdene (slik NIBIO har anbefalt) – det må dekkes gjennom videreutvikling av de eksisterende tilskuddene til slått og beiting av verdifulle kulturlandskap i inn- og utmark.

Som direktoratene beskriver i sin rapport, har ikke NIBIO evaluert de mest omfattende tiltakene under tema kulturlandskap, som er drift av bratt areal og drift av beitelag. Kun beiting og slått i verdifulle jordbrukslandskap i innmark og utmark er vurdert. For store deler av tilskuddene foreligger det derfor ikke grunnlag for konkrete anbefalinger basert på evalueringen. Dette er noe av bakgrunnen for at direktoratene anbefaler å gjennomføre en helhetlig utredning som går gjennom flere av tiltakene innenfor miljøtema kulturlandskap. Vi støtter at det gjennomføres en slik utredning, og ber direktoratene ta med innspillene i dette avsnittet inn i et eventuelt arbeid med en slik utredning.

Forskriftsmal:

Rød tekst er innspill fra NBS.

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

Vi ser ingen grunn til å endre på disse. Dagens formål (§1) er dekkende, og grunnvilkårene (§3) er hensiktsmessige (foretak som driver vanlig jordbruksproduksjon samt beitelag).

Kapittel 2 Kulturlandskap

§ 4 Drift av bratt areal: Beholde tilskuddet slik det er. Det er viktig at dette tilskuddet ikke utelukker andre tilskudd. Et eksempel her er at tilskudd til bratt areal i Ø/O/Ak/Bu ikke kan kombineres med tilskudd til ingen jordarbeiding om høsten, noe som ikke gir mening.

§ 5 Drift av beitelag: Beholde tilskuddet slik det er. Direktoratene viser til at NIBIO har foreslått å innføre graderte satser for beitelag for å stimulere til beiting i gamle kulturmarker og heimeheimer/nære utmarksområder, men at evalueringen ikke har framskaffet nok kunnskap til å vurdere en slik endring. Vi støtter ikke et slikt forslag. Dette er viktige verdier å ivareta gjennom RMT, men bør ivaretas av tilskuddene til beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark og utmark. Drift av beitelag er et viktig tilskudd som treffer bredt og er med å opprettholde utmarksbeiting gjennom samarbeid om fellestiltak. I rapporten heter det at det er grunn til å tro at tiltaket i dag bidrar til å ivareta kulturavhengig biomangfold.

§ 6 Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark

§ 7 Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark

§ 8 Slått av verdifulle jordbrukslandskap

§ 9 Skjøtsel av [åkerholmer og gårdsdammer]

Kapittel 3 Biologisk mangfold

§ 10 Slått av [slåttemyr og slåttemark]

§ 11 Beiting av kystlynghei

§ 12 Brenning av kystlynghei

§ 13 Skjøtsel av biologisk verdifulle arealer

§ 14 Skjøtsel av trua naturtyper

§ 15 Skjøtsel av styvingstrær

§ 16 Soner for pollinerende insekter: Vi støtter direktoratenes og NIBIOs anbefaling om å utmåle tilskuddet per arealenhet istedenfor per meter. Det vil f.eks. være hensiktsmessig å kunne sette av små arealer i ytterkant av et jorde til dette, slik at resten av jordet får bedre arrondering. Vi støtter **ikke** forslaget om at det skal stilles krav om at arealene har dokumenterte og kartfestede verdier som pollinatorhabitater. Det vil være en stor barriere for tiltaksgjennomføring.

§ 17 Friarealer for gås i Trøndelag og Nordland

§ 18 Tilrettelegging av hekke- og beiteområder for fugl

§19 Tilrettelegging for grupper av hekkende vipper

Kapittel 4 Kulturminner og kulturmiljøer

§ 20 Drift av seter: Dette tilskuddet er helt avgjørende for opprettholdelse av seterdrifta i Norge. Det er svært hensiktsmessig at det utmåles per seter (og ikke per dyr). Det er viktig at minstekravet for produksjon ikke oppjusteres.

§ 21 Besøksseter: Beholde slik det er.

§ 22 Skjøtsel av automatisk fredete kulturminner

§ 23 Skjøtsel av enkeltstående automatisk fredete kulturminner

§ 24 Skjøtsel av [steingjerder, bakkemurer, trerekker og alléer]

§ 25 Skjøtsel av nyere tids rydningsrøyser

§ 26 Skjøtsel av kulturhistoriske områder

Kapittel 5 Friluftsliv

§ 27 Vedlikehold av turstier i jordbrukslandskapet: Vedlikehold av tursier er et tiltak som har blitt stadig mindre interessant å engasjere seg i, da kravene har blitt strammet inn kraftig. *"Gjennom RMP kan det gis tilskudd til vedlikehold og merking av turstier som grenser til eller ligger på jordbruksareal. Det gis kun tilskudd for den delen av stien som går over jordbruksareal og stien skal være åpen for allmenn ferdsel."* Man kan altså ikke ha en sti som går RUNDT enga, man må ha en sti som går GJENNOM enga/beitet. Poenget med ordninga burde jo være at folk ledes ut i marka uten å skade seg selv, kulturvekster, eller beitedyr. Når det heller ikke godkjennes at stien kan være farbar for traktor, er det ikke rart at ordninga ikke benyttes.

Miljøtema Friluftsliv bør absolutt gjennomgå ved rulleringa, og gjerne "på tvers av finansieringskilder" slik NIBIO foreslår i sin evaluering.

Kapittel 6 Avrenning til vann

§ 28 Ingen jordarbeiding om høsten: Uavhengig av om man velger å gå for Mdir eller Ldir sitt forslag her, er det viktig at det fortsatt er høyere satser for prioriterte områder.

§ 29 Gras på arealer utsatt for flom og erosjon

§ 30 Ingen jordarbeiding på flomutsatte arealer

§ 31 Direktesådd høstkorn og høstoljeverkster

§ 32 Grasdekte vannveier og grasstriper i åker

§ 33 Grasdekte kantsoner i åker

§ 34 Kantsone i eng

§ 35 Fangdam

Vi foreslår å innføre tilskudd til gjødselspredning av mineralgjødsel med gjødselspreder med seksjonsstyring (se punkt 6 i Vestfold og Telemark sine kriterier for miljøavtale). Tiltakene under avrenning til vann retter seg i stor grad mot kornproduksjon, og det er viktig å inkludere flere tiltak som gjelder grasproduksjon.

Kapittel 7 Utslipp til luft

§ 36 Spredning av all husdyrgjødsel om våren og eller i vekstsesongen

§ 37 Nedlegging av husdyrgjødsel

§ 38 Nedfelling av husdyrgjødsel

§ 39 Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange

I NIBIOs evaluering kom det fram at «En kommune fortalte at de har hatt spørsmål om hvor lenge ordningen for miljøvennlig gjødselspredning vil bestå. Det er en stor investering og tilskudd er en faktor for å få tilbakebetalt denne. Bønder leier folk til å kjøre for seg og får tilskudd uten selv å ha gjort investeringene.»

Tilskuddet skal dekke (økte) kostander med tiltaket, mens et investeringstilskudd skal motivere til å investere i utstyr. Begge deler (innleid arbeid og investeringer) gir økte kostnader, men på hver sin måte. Virkningen er likevel den samme – mer miljøvennlig spredning av gjødsel.

«Det ble også diskutert å vurdere investeringstilskudd for utstyr til gjødselspredning, da dagens ordning ikke dekker løsøre som kan selges videre.

Forholdet til gjødselsbrukforskriften (ny) bør vurderes samt avskogingsforordningen. Det er en del bønder som har meldt om behov for å rydde mer skog til beite/dyrka mark med tanke på ny gjødselbrukforskrift.

Kapittel 8 Plantevern

§ 40 Ugrasharving i korn og frøvekster

§ 41 Mekanisk ugrasbekjempelse i radkulturer

Det er blitt mer aktuelt med radrensing også i korn, og redskap for dette er på markedet fra flere leverandører. Det er foreløpig ikke utbredt i Norge, men teknologien er nå så moden at det er et riktig tidspunkt å innføre tilskudd. Derfor bør enten §40 endres fra «ugrasharving» til «mekanisk ugrasbekjempelse», ellers kan korn og frøvekster innlemmes i §41. Det viktigste er at satsen for annen type mekanisk ugrasbekjempelse i korn og frøvekster er høyere enn for ugrasharving, da det krever mer kostbart utstyr og er mer tidkrevende.

Med stadig strengere krav til bruk av plantevernmidler og midler som blir forbudt, ser vi behovet for å innføre RMP-tilskudd som stimulerer til presisjonssprøyting. Aktuelle metoder er kamera på sprøyta (f.eks. DAT) eller kartlegging med drone og punktsprøyting. Dette kan redusere mengden plantevernmidler med inntil 90 %. Denne rulleringen skal vare i 4-5 år, og på den tiden vil det skje mye på dette området, og det er viktig å ta høyde for denne utviklingen. NIBIO har også i sin evaluering anbefalt at det bør stimuleres til økt bruk av presisjonssprøyting gjennom RMP eller investeringstilskudd.

Kapittel 9 Jord og jordhelse

§ 42 Fangvekster som underkultur

§ 43 Fangvekst sådd etter høsting

§ 44 Fangvekst med høy diversitet

§ 45 Bruk av egenprodusert kompost

§ 46 Spredning av biokull

Kapittel 10 Miljøavtale

§ 47 Miljøavtale

Kapittel 11 Generelle bestemmelser

§ 48 Utmåling og utbetaling av regionale miljøtilskudd: Det er en utfordring for oppslutningen om ordningen at satsene blir redusert dersom flere enn forventet søker på et tilskudd. Bønder er flinke til å dele kunnskap og informasjon med hverandre, men vi får innspill om at det ikke alltid gjelder når det gjelder regionale miljøtilskudd – fordi man kan sitte igjen med mindre tilskudd selv dersom kollegaer også gjennomfører tiltaket. Foreløpige vs. endelige satser er ikke unikt for regionale miljøtilskudd, men prognoseringsarbeidet er mindre treffsikkert enn f.eks. for det nasjonale husdyrtilskuddet. Aller helst burde satsene ligge fast, men det bør i hvert fall arbeides med bedre prognoseringsverktøy.

§ 49 Søknad

§ 50 Administrasjon, dispensasjon og klage

§ 51 Opplysningsplikt og kontroll

§ 52 Avkorting ved regelverksbrudd mv.

§ 53 Avkorting ved feilopplysninger og fristoversittelse

§ 54 Tilbakebetaling og renter mv.

§ 55 Ikrafttredelse